

NACIONALNO BLAGO U kakvom su stanju umjetnine u zagrebačkim muzejima nakon niza potresa

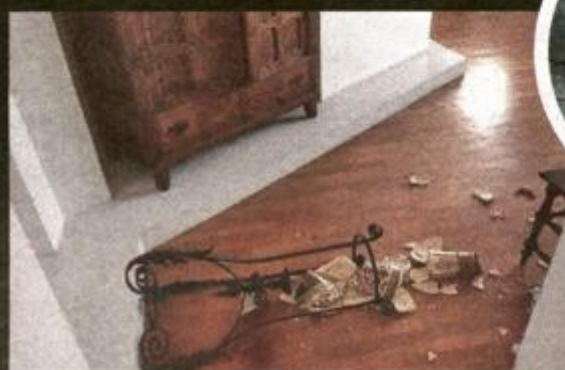
ETNOGRAFSKI MUZEJ
Lutke koje su bile u vitrinama popadale su, ali izložci nisu oštećeni, nego samo freske Otona Ivekovića

STRADALE TISUĆE DRAGOCJENOSTI

ARHEOLOŠKI MUZEJ
Najvrednije umjetnine, ikonička Golubica te Solinjanka, nisu stradale, i odmah su ih sklonili na sigurno

Golubica i Solinjanka ostale netaknute

MUO
Uz ostalo, oštećeni su predmeti u dijelu stalnog postava na drugom i trećem katu

UMJETNIČKI PAVILJON
Popucali su pregradni zidovi, no niti jedna umjetnina nije stradala, kao ni stakleni krov

POVIJESNI MUZEJ
Teško je oštećen južni dio zgrade, u koji djelatnici muzeja ne smiju više niti pristupiti

piše Patricia Kiš

Ravnatelj zagrebačkih muzejskih i galerijskih institucija, ali i HRZ-a, većinu su dana jučer proveli na terenu zbrajajući štetu.

Hrvatski povijesni muzej, Muzej za umjetnost i obrt i Hrvatski restauratorski zavod, u kojemu je trenutačno na restauraciji preko pet stotina umjetnina, među građevinama su koje su najviše stradale u potresu. Oštećenja su i na zbirci Cate Dujšin-Ribar te Krležinom Gvozdu, a obje institucije su pod Muzejem grada Zagreba.

Hrvatski povijesni muzej smješten je u baroknoj palači Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch na Gornjem gradu sagrađenoj potkraj 18. stoljeća. Ova građevina nije prošla dobro. Kako nam govori ravnateljica muzeja Matea Brstilo Rešetar: "I nama će, kao i ostalim muzejima, statičari napraviti procjenu, nakon čega ćemo pristupiti evakuaciji umjetnina iz muzeja, koja će nam, vjerujem, biti potrebna. Naime, u potresu je teško oštećen južni dio zgrade, koji je u tako lošem stanju da ne smijemo gore niti pristupiti, rastreseni su crepovi i otvoreni na mjestu gdje je dimnjak."

FOTOGRAFIJE NA SIGURNOM

Naime, u prostor su ušli neposredno nakon potresa i uslijedio je šok. Kako dalje govori ravnateljica ovog muzeja: "Prvo smo evakuirali umjetnina s izložbe s lokaliteta Bribirska glavica koja je bila u tijeku u muzeju i nalazila se u tom dijelu. Zbirka oružja, koja se nalazi u potkrovlju, no u sjevernom dijelu, za sada je stabilno, no vjerujem da ćemo je brzo trebati smjestiti na neku drugu lokaciju. O svemu se dogovarano s Ministarstvom kulture. Dio naše zbirke, koji se odnosi na fotografsku gradnju i gradnju iz Domo-vinskog rata, a riječ je o 150 tisuća jedinica, nalazi se u podrumima Meštrovićeva paviljona na Trgu žrtava fašizma. Tamo su umjetnina za sada na sigurnom, nema oštećenja." Ravnateljica HPM-a vjeruje da će još dugo vremena proći prije nego što će muzej moći funkcionirati, po svoj prilici, kaže, sve do selidbe u novu zgradu.

Jedan od dramatičnijih apela uputio je Miroslav Gašparović, ravnatelj Muzeja za umjetnost i obrt. Naime, MUO je u potresu pretrpio teška oštećenja kako na samoj građevini tako i na umjetninama koje posjeduju, bilo onim primijenjenim, bilo likovnim, od 13. stoljeća nadalje. Šteta je golema. Najvećim dijelom stradali su drugi i treći kat

Muzeja, restauratorske radionice specijalizirane za metal, keramiku i staklo, tekstil, slikarstvo i polikromnu skulpturu, urušen je velik dio krovšta te su oštećeni predmeti u dijelu stalnog postava na drugom i trećem katu. U ovom se muzeju, podsjetimo, čuva preko 100 tisuća predmeta. Gašparović kaže da se nada suradnji s nadležnim institucijama prilikom obnove, a poklopilo se da su ove godine imali niz programa kojima su željeli proslaviti 140 godina postojanja. Jučer su htjeli početi evakuirati umjetnina, no, kako kaže Gašparović: "Stigla nam je odredba da ne smijemo zbog sigurnosti uopće ući u taj dio objekta. No, ako primjerice noćas padne kiša, umjetnina će još više stradati." Prava Kvaka 22.

Tajana Pleše, ravnateljica Hrvatskog restauratorskog zavoda, jučer je imala pune ruke posla. "Naša zgrada u Grškovićevoj ulici ozbiljno je stradala i umjetnina, kojih je preko pet stotina trenutačno na restauraciji, prenosimo u sigurne

Hrvatski povijesni muzej, Muzej za umjetnost i obrt i Hrvatski restauratorski zavod, u kojemu je trenutačno na restauraciji više od pet stotina umjetnina, među građevinama su koje su najviše stradale u potresu

depoe." Imaju li vremena izaći na teren, procijeniti eventualno štete po muzejima, pitamo je, odgovara: "Nastojimo običi one koje su najugroženiji, ali ćemo svakako surađivati s kolegama. Sve naravno u skladu s propisima o koronavirusu jer moram čuvati i svoje ljude."

KRLEŽINE VAZE Goranka Horjan, ravnateljica Etnografskog muzeja, također je jučer zbrajala štetu na terenu. Kako kaže: "Mi smo par mjeseci ranije sanirali pročelje i krovšte pa nismo imali primjetnih oštećenja na fasadi." U Etnografskom se muzeju, u unutrašnjosti kupole, nalaze i freske slikara Otona Ivekovića." Goranka Horjan kaže: "Postoje male napukline, no, srećom, nisu ozbiljnije stradale. U postavu su lutke koje se nalaze u vitrinama popadale, i to je to. Depoi su po čitavoj zgradi, no, srećom, oštećenja su minimalna."

Vinko Ivić, ravnatelj Muzeja grada Zagreba, govori kako je njihov muzej prošao relativno u redu. "Međutim, pod nama je i Krležin Gvozd. Ima dosta oštećenja na pročelju zgrade, unutra su zidovi

popucali i razbile su se dvije vaze za stola. Na teren će doći statičari procijeniti daljnju opasnost. Popov toranj se odmaknuo od ostalih dijelova zgrade. Ima manjih oštećenja i u zbirci Viktora Kovačića, u Masarykovoju ulici, no najgore je prošla zbirka Cate Dujšin koja se nalazi u Demetrovoj ulici. Predmeti su po podu, razbile su se vaze, čaše, skulpture, krhki predmeti. No, za pravu procjenu štete treba još pričekati."

POPLAVA U MSU Jasminka Poklečki otišla je odmah nakon potresa, još u nedjelju, kako kaže, na vlastitu odgovornost, provjeriti štetu u Umjetničkom paviljonu kojemu je ravnateljica. I dan kasnije je otišla u matičnu instituciju: "S našim tehničarem Damirom Martincem otišla sam provjeriti štetu, koliko god smo mogli pod baterijama jer smo isključili struju nakon odluke da muzeji budu zatvoreni. Popucali su pregradni zidovi, komadi zidova su po podu. U postavu su i dalje umjetnina s izložbe 'Zagreb, grad umjetnica'. No, koliko se moglo vidjeti, niti jedna umjetnina, srećom, nije stradala. Također, stakleni krov je čitav. Jedan tornjić je jako puknuo i bojim se da bi mogao i pasti. Sve u svemu, s obzirom na situaciju, rekla bih da je paviljon čak i dobro prošao, barem ako je suditi po prvom dojmu, i s obzirom na starost zgrade od 120 godina."

S ravnateljem Arheološkog muzeja Sanjinom Mihelićem razgovarali smo u trenutku dok se u muzeju vršio očevid što je stradalo. Kako kaže: "Dijelimo sudbinu ostalih muzeja, postoje oštećenja i na samoj zgradi. Također je i dio stalnog postava pretrpio štetu. Ne toliko teških koliko kod kolega u Muzeju za umjetnost i obrt, ali su poprilične. Ne mogu vam u ovom trenutku reći koja su konkretno oštećenja, no mogu vam reći da najvrednije umjetnina, a to su Golubica i Solinjanka, nisu stradale, i odmah smo ih sklonili na sigurno. Nakon procjene statičara znat ćemo je li potrebno sve umjetnina evakuirati iz muzeja."

Djelomice je oštećen i Muzej suvremene umjetnosti. Usred potresa su se aktivirali protupožarni sprinkleri koji su izazvali poplavu u izložbenim prostorijama, a voda je oštetila stropove i podove te nanijela štetu nekoliko predmeta. Također je oštećeno nekoliko skulptura uslijed podrhtavanja tla. Umjetnina ugrožene od poplave su dislocirane i na njima su vidljive manje promjene. Osim nekoliko pomicanja umjetnina u depoi, stanje je bez promjena. ■